

Aan de hand van voorbeelden uit hun dagelijkse praktijk schrijven drie dierenartsen over diergezondheid in de vleesveehouderij. Om en om beschrijven John Campe, Piet De Meuter en René Bemers maandelijks vastgestelde ziektebeelden, uitgevoerde behandelingen en/of mogelijke preventie maatregelen.

Kippenkadavers als bron van een dodelijke infectie

Fataal botulisme

Enkele weken terug werd ik bij een veehouder geroepen. Hij had een paar koeien die plots niet meer konden staan. De dieren waren halfweg de dracht en waren aangebonden in een rij. De temperatuur van de dieren was normaal, de ademhaling was goed, de hartslag was normaal en de penswerking was sterk vertraagd tot afwezig.

De dieren maakten een suffe indruk. Bij verder onderzoek van andere dieren in de rij bleken er nog enkele die een ietwat vertraagde indruk gaven.

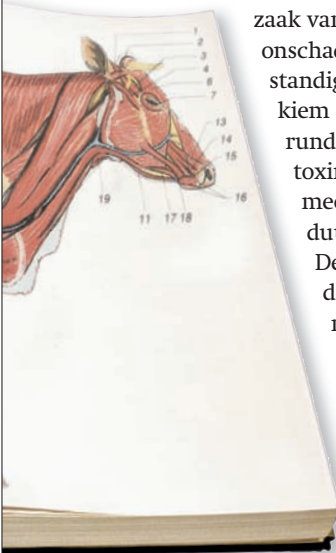
Omdat ik wist dat er op het bedrijf ook een grote kippenstal is, ging mijn aandacht naar het voer om te kijken of er mogelijke restanten van kadavers terug te vinden waren. De vastgestelde symptomen konden immers te maken hebben met de dodelijke infectie botulisme.

De mestopslagsilo en de voedersilo liggen op dit bedrijf naast elkaar. Het kadavervat voor pluimvee was niet hermetisch afsluitbaar. Bovendien waren er enkele katten die zich aan de kadavers tegoed deden. Het was dus mogelijk dat katten kadavers naar de rundveevoeders versleept hadden. In de voeder-gang vond ik restanten van kippenkadavers. Dit met alle mogelijke fatale gevolgen van dien.

Autopsie bij het provinciaal laboratorium voor diergezondheid bevestigde mijn vermoeden. Het ging bij deze koeien om botulisme.

De encyclopedie **Clostridium botulinum**

De bacterie *Clostridium botulinum* is de oorzaak van botulisme. De kiem is op zich vrij onschadelijk, maar onder bepaalde omstandigheden (zuurstoftekort) kan deze kiem neurotoxinen produceren. Het rund is gevoelig voor de typen neurotoxinen B, C en D, waarbij type D het meest voorkomt. De incubatieperiode duurt drie tot zeventien dagen.

De symptomen zijn afhankelijk van de soort en de hoeveelheid opgenomen toxinen. Type B-toxinen geven vooral spijsverteringsstoornissen zoals diarree, obstipatie of een sterk verhoogde speekselvloeï. Type C en D veroorzaken verlamming of een plotse dood. De meeste dieren sterven binnen 24 tot 48 uur. Een behandeling

kan bestaan uit het toedienen van vocht, zodat de dieren niet uitdrogen, en het toedienen van het juiste antistoffenserum. Gezien het snelle verloop van de ziekte is bijna elke poging tot behandelen teleurstellend.

Vanwege de ernst van de ziekte is preventie noodzakelijk. Er bestaat een vaccin dat al na enkele weken bescherming biedt en jaarlijks opnieuw gegeven moet worden. Zuiver drinkwater (geen water uit de beek) en een strikte afscheiding tussen mest en voederopslag zijn andere belangrijke maatregelen. Kadavers (vooral pluimvee) horen thuis in een hermetisch afgesloten ton waar katten of honden niet bij kunnen. Bij het maaien kan een wildbeugel voor de maaier voorkomen dat er wild neergemaaid wordt dat dan mee in de kuil gaat. Strooi geen kippenmest op graas- of maailand. Houd materiaal voor pluimvee gescheiden van dat voor rundvee.

Botulisme is een aangifteplichtige aandoening. Dit houdt in dat er geen producten (melk, vlees of vee) het bedrijf mogen verlaten gedurende zeventien dagen na het optreden van het laatste geval.